

Ne „da li“, već „kada“

Članak inženjera Novaka »Da li ćemo zgrade ekonomično izolovati«, objavljen u prošlom broju ovog časopisa, izneo je na svetlost dana mnoge probleme, koji prate našu savremenu izgradnju, a pred kojima se namerno, ili iz nehata, već dugo, zatvaraju oči. Inicijativa SR Slovenije u donošenju odgovarajućih zakona protiv zagađivanja vazduha, treba da posluži kao opomena odgovornim organima u drugim republikama, da bez oklevanja slede ovaj primer, pošto to duguju svojim sugrađanima.

Ne smemo dozvoliti da dođe do često pominjanog »slučaja Donore«, koji se desio 1948. godine, u malom industrijskom gradu u Pensilvaniji (SAD). Tragične posledice smoga u ovom gradu imale su bilans od 12 izgubljenih života i 5600 teže obolelih, od ukupno 12 000 stanovnika. Ne treba dopustiti da se dođe u situaciju glavnog grada Japana, gde su ljudi primorani da plaćaju »udisanje kiseonika« iz uličnih automata. U našoj zemlji su do sada ugrađivani skoro potpuno

neefikasni filtri za dimne gasove, koji su samo kvarili estetski izgled gradova i povećavali cenu centralnog grejanja. Rezultat je očigledan. Zagađenost naših gradova je već dostigla tako visok nivo, da nas, ako se nešto ne preduzme u najskorijoj budućnosti, neće mimoići sudbina Donore i Tokija.

Predlog propisa SR Slovenije o uvođenju ekonomične izolacije objekta trenutno obuhvata samo one, koji se napajaju iz sopstvenih kotlarnica i koriste ugalj i tečno gorivo snage do 3000 Kw. Nesumnjivo je, da su ovi objekti najkritičniji u pogledu aerozagađivanja, prvenstveno zbog nesavršenosti kotlova u domenu ovih kapaciteta (mali stepen iskorišćenja). Međutim, optimizacija toplotne izolacije zgrada ne može se posmatrati samo kao mera protiv zagađivanja vazduha, već i kao moćno sredstvo u borbi za konzervaciju energije. Sa tog aspekta, optimizacija toplotne izolacije mora se propisati za sve građevinske objekte.

Uporedo sa pomenutim člankom, u poslednjem broju »KGH« izašao je i prednacrt uslova i tehničkih normativa za projektovanje stambenih zgrada i stanova na teritoriji grada Beograda. Prema ovom nacrtu maksimalna vrednost koeficijenta prolaza toplote za spoljne zidove iznosi 1,25 kcal/m²h°C. Švedski standardi ograničavaju vrednost ovog koeficijenta na 0,3 kcal/m²h°C. Mislim da komentar nije potreban. Prema istom nacrtu, prosečni koeficijent prolaza toplote za sve spoljne zidove, uključujući vrata i prozore, ne sme da bude veći od 2,5 kcal/m²h°C. Da li je prosečni koeficijent prolaza toplote zaista adekvatni etalon za ocenu toplotne izolacije objekta?

Sve intenzivnija urbanizacija odvojila je većinu ljudi od prirode i prinudila ih je da znatan

deo svog vremena provode u zgradama. Zgrada je ograničeni deo atmosfere u kojoj čovek živi i radi. Savremena tehnika daje široke mogućnosti da se tako stvorena veštačka čovekova sredina kontroliše, da bi se postigli optimalni uslovi za njegov život i rad. I pored ulaganja velikih napora i materijalnih sredstava, malo je objekata za koje se može reći da predstavljaju optimalno rešenje. Možda je došlo pravo vreme da se zapitamo zašto je to tako.

U našoj savremenoj izgradnji arhitekta je postao svemoćan. On je kreator i sve ostalo mora biti podređeno njegovoj estetskoj viziji objekta. Takav položaj arhitekta svakako da potencira i činjenica da su arhitektonske firme obično i nosioci posla — »poslodavci«. U poslednje vreme naše arhitekture je obuzela »staklomanija«, tako da su skoro zaboravili da postoje i drugi građevinski materijali. Gledajući neku od tih modernih »staklenih zgrada« čovek dobija utisak da se pred njim nalazi spomenik pronalazaču stakla.

U takvoj situaciji, predlog o optimizaciji toplotne izolacije, a samim tim i drugačijem, racionalnijem pristupu projektovanju zgrada, koje će istovremeno pružiti više ugodnosti svojim korisnicima, došao je u pravi čas. Nadam se da će ovaj zakon biti usvojen, kao i da će i naše druge republike slediti SR Sloveniju u tome. Krajnje je vreme da prestanemo sa grejanjem ulica na račun naših građana i da im pri tome kao poklon dajemo sve veću zagađenost vazduha.

Mr Ivanka Krstić, dipl. ing.